

SARS-CoV-2 (Korona virüs) Antikor Testlerine İlişkin Bilgilendirme

Versiyon 1- 10.06.2020

Antikorlar vücudumuzda enfeksiyona yanıt olarak oluşan spesifik (etkene özgül) proteinlerdir. Antikor testleri ile bu spesifik proteinlerin varlığı saptanır.

İnsanlarda enfeksiyona yol açtığı bilinen virüsler için **virüse özgül antikorların**,

- ◆ bir kısmı bağışıklığı, yani tekrar aynı virüsle enfekte olunmayacağını,
- ◆ bir kısmı da vücudun sadece o virüs ile daha önce karşılaşmış olduğunu

gösterir.

İlk duruma örnek virüslerden biri olan kızamık virüsünde, kızamık geçirdiğimizde ya da aşılandığımızda bizi hayat boyunca koruyacak antikorlar oluştururuz.

Ancak ikinci durumda vücudumuzda antikor oluşumu mutlak bağışıklığın oluştuğuna, yani bu enfeksiyonla ikinci kez karşılaştığımızda korunup korunmayacağına ilişkin bilgi veremez. Koruyucu bağışıklık hakkında fikir veremediği durum genellikle birden çok tipi bulunan virüsler için söz konusudur. Örneğin rinovirüsler olmak üzere sık nezle etkeni virusların çok farklı tipleri vardır. Bu farklı tip virüslerle hayatımız boyunca çok kez, hatta aynı kış döneminde bile tekrar tekrar karşılaşarak hasta olabiliriz. Diğer bir örnek, grip hastalığına neden olan çok değişken influenza virüsleridir. Antikorların varlığına rağmen değişime uğramış yeni tipteki virüslere karşı korunamayız. Bu nedenle her yıl değişen virüslere karşı aşılanmamız gerekir. Bir diğer tip, ilk kez enfeksiyon oluşturduktan sonra vücudumuzda saklı kalan *latent virüsler*'dir. Bu durumda da vücudumuzda virüse özgül antikor saptanır, ancak bu daha önce virüsle karşılaşmış olduğumuzu gösterir, koruyucu bir özellik göstergesi olduğu anlamına gelmez. Özgül antikorlarımız pozitif olmasına rağmen yeniden enfekte olabilir ya da bağışıklık sistemimizin bazı nedenlerle baskılanması ya da zayıf düşmesi durumunda latent virüsler saklandıkları yerlerden çıkıp tekrar hastalık oluşturabilirler. Bunun tipik örneği uçuk virüsüdür.

Yeni ortaya çıkan KOVID-19 etkeni SARS-CoV-2 ile ilgili yoğun çalışmalar devam etmektedir, ancak bu virüs henüz her yönü ile kesin anlayabildiğimiz bir virüs değildir. Bu nedenle yeni SARS-CoV-2'ye ilişkin her önemli ve hassas konuda yapılan açıklamaların **mevcut durum ve şu an için geçerli** olan bilgilere dayandığı ve bu bilgilerin hızlı gelişmelere ve bilimsel kanıtlara göre sürekli yenileceği dikkate alınmalıdır.

Antikor testleri hastalığı daha önce hafif ya da semptomsuz geçiren kişileri göstermesi açısından önemlidir. Ancak SARS-CoV-2 enfeksiyonuna karşı oluşan antikor testleri ile saptanacak antikorların:

- ◆ kişiyi tekrar enfekte olmaktan koruyup koruyamayacağı (bağışıklık sağlayıp sağlamayacağı),
- ◆ koruma sağlıyorsa dahi;
 - hangi miktarda antikorun koruyucu olabileceği
 - ne kadar süre koruyabileceği
 - koruyucu antikorların hastalığı geçiren herkeste oluşup oluşmadığı
- ◆ antikor varlığında, eğer ikinci kez hastalık oluşursa, hastalığın şiddetinin ne olacağı

henüz BİLİNMEMEKTEDİR. Bu konularda izleme çalışmaları yapılmaktadır ve hastalığın geçmişi çok kısa olduğundan yukardaki soruların yanıtlarının verilebilmesi için zamana gereksinim vardır.

Yeni virüsü doğrudan saptayan(tanıda kullanılan PCR testi) ve antikor yanıtını araştıran laboratuvar testleri üzerinde de yoğun çalışmalar yapılmaktadır. Pandemi söz konusu olduğu için hızla pek çok yeni ve farklı formatlarda test üretilmiş ve üretilmektedir. Bu testlerin en güvenilir olanını seçmek klinik mikrobiyoloji uzmanlarının görevidir.

KOVID-19 antikorlarını saptayacak en güvenilir test bile seçilse, test sonuçlarının gerçekten “gerçek pozitif” mi “yanlış pozitif” mi olduğunun yorumlanmasında toplumda enfeksiyon etkeni ile karşılaşmış yani “gerçek pozitif” olan kişi oranının da mutlaka göz önünde bulundurulması gerekir. Yani testin güvenilirliği araştırılan hastalığın/antikorun toplumdaki yaygınlığına bağlı olarak değişir.

Antikor testleri **şu an için**;

- ◆ **Pandemiye karşı oluşturulacak önlemleri yönetebilmek için gerekli bilginin sağlanması amacıyla kullanılmalıdır.**
- ◆ Tanıda doğrudan etkeni saptayan testlerin(PCR) yardımcı olamadığı durumlarda ek test olarak uygulanabilirler.
- ◆ **Antikor testlerin pozitif olması durumunda yanlış güvenlik hissi doğurmaması** için uzman bilgilendirmesi ile değerlendirilmelidir.

Toplumda virüsle karşılaşmış kişilerin oranına göre en yüksek duyarlılıktaki malzeme kullanılsa dahi yanlış pozitif sonuç da verebileceği ve gerçekten “gerçek pozitif” sonuç bulunsa dahi antikorların koruyucu olup olmadığının bilinemeyeceğinin hatırlanması zorunludur.

Dolayısı ile **şu an için** kişilerin **bireysel** olarak COVID-19 enfeksiyonu geçirip geçirmedikleri merakı ile antikor testi yaptırmaları **ERKEN VE GEREKSİZDİR. YALANCI BİR GÜVEN HİSSİNİN OLUŞTURARAK KORUNMA ÖNLEMLERİNİN UYGULANMASINDA GEVŞEMELERE VE İHMALLERE YOL AÇARAK İNFEKSİYON RİSKİNİ ARTTIRACAKTIR**

Konu ile ilgili daha fazla bilimsel veri ve bilgi oluşuncaya dek **yapılması ve uygulanması gereken hususlar aşağıda verilmiştir:**

Herhangi bir nedenle antikor testi yapılmış ve pozitif bulunmuş bile olursa bile

- ◆ **Koruma önlemleri mutlaka titizlikle ve sabırla sürdürülmelidir:**
- ◆ **El hijyeni sağlanmalıdır.**
- ◆ **Fiziksel mesafe korunmalıdır.**
- ◆ **Kapalı ve kalabalık ortamlarda uzun süre kalmaktan kaçınılmalı ve kurallarına uygun maske takmaya devam edilmelidir.**

Konu ile ilgili daha fazla bilimsel veri ve bilgi oluşturulana kadar **şu an için kesinlikle yapılmaması gerekenler aşağıda verilmiştir.**

- ◆ **Antikoru pozitif bulunan kişilerin korunacağı ve dolayısı ile artık bulaştırıcı olamayacakları DÜŞÜNÜLMEMELİDİR.**
- ◆ **Antikor pozitifliği kişisel koruyucu önlemlere artık GEREK KALMADIĞI ANLAMINA GELECEK ŞEKİLDE YORUMLANMAMALIDIR. Bu nedenlerle:**

- ***Antikor testi sonuçları kişilerin işe dönüşlerinin onayı için kullanılmamalıdır.***
- ***Antikor testi sonuçları kişilerin güvenle okul, yatakhane ve yakın temasta bulunulacak kapalı mekanlarda koruma önlemleri almadan toplanmalarına izin verilmesi için kullanılmamalıdır.***

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/lab/serology-testing.html>

<https://www.fda.gov/medical-devices/emergency-situations-medical-devices/eua-authorized-serology-test-performance>

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/lab/resources/antibody-tests.html>

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/lab/resources/antibody-tests.html>